

Gud kallade - då lämnades Britta bort

■ ALLMÄNT/ Publicerad: 2008-09-07 11:24

Britta Schölin är ett så kallat missionärsbarn. Det innebär att hon, liksom andra barn i samma situation, lämnades på barnhem i Sverige, medan föräldrarna for ut i världen för att hjälpa och för att sprida Guds ord. Britta har tillbringat en stor del av sitt liv med att försöka förstå föräldrarnas val och i dag kan hon säga att hon har försonats med det som skedde.

Men det har tagit tjugo år av terapi.

■ FAKTA

• Namn: Britta Signe Maria Schölin, född Skogert.

Ålder: 63 år.

Familj: Man, tre vuxna barn och, snart, tre barnbarn.

Bor: Villa i Kumla.

Yrke: Socionom.

Britta Schölins mamma och pappa får sina kallelser tidigt i livet. De är båda engagerade i Svenska missionsförbundet, han i Söderhamn och hon i Kumla och så småningom möts de på SMF:S missionskola på Lidingö.

Hon är då redan sjuksköterska och vidareutbildar sig till barnmorska och han läser till pastor. Målet är självklart för dem. 1940 gifter de sig och ger sig iväg till Kongo - mitt under brinnande krig.

Paret hamnar på en missionsstation och får två barn, en son och så Britta. Den lilla blir emellertid svårt sjuk i malaria. Läkarna ger upp men det gör inte Brittans mamma. Hon kämpar för sin dotter och lyckas få henne att överleva.

Det blir dock bestämt att familjen ska ta första flyg hem till Sverige efter kriget. Det är dags för några vilor i Sverige och de flyttar till Kumla, där mormor bor. Paret får ännu ett barn, en dotter.

1948 är viloperioden slut. Men vad göra med Britta? Hon kan inte följa med till Kongo. Läkarna har varnat: ett malariaanfäll till och hon kan dö. Föräldrarna står inför ett oerhört svårt val och de löser problemet genom att fråga den sjuårige sonen om han kan stanna hos lillasyster och ta hand om henne i föräldrarnas ställe på det barnhem där de båda ska bo. Först när mamma och pappa packar sina saker inser han vad som håller på att ske.

Paret tar med den yngsta dottern och far tillbaka till Kongo. Britta minns fortfarande avskedet på perrongen, minns hur hon, så liten hon är, inser att hon är helt utlämnad och minns hur hon klipper av sina känslor för föräldrarna. Hädanefter ser hon dem som en tant och farbror. En ren överlevnadsstrategi. Hon orkar inte med smärtan.

När föräldrarna reser är Britta endast tre år och barnhemmet anställer en barnsköterska för att ta hand om henne och ett annat mindre barn. Britta glömmer aldrig dagen då det ringer på dörren, hur hon står gömd i tamburen och när dörren öppnas flyger i famnen på Anna-Lisa, den nya barnsköterskan. De båda adopterar varandra vid första ögonkastet.

Hon blir Brittans "mamma". Det är hon som räddar den lilla. Som minst på barnhemmet är Britta förstås också ett omhuldat barn. Men det betyder inte att hon slipper uppfostran. Det finns tunga stunder också för en liten flicka där.

Fyra år senare kommer föräldrarna tillbaka för en ny viloperiod. Familjen ska bo ihop, men de känner inte varandra. Britta vill absolut inte flytta från Anna-Lisa. Men hon har inget att säga till om. Bara en gång får hon hälsa på sin räddande ängel, sedan säger mamma stopp. Hon har längtat så efter sin dotter och klarar inte av att någon annan är nummer ett i hennes liv.

Vid nästa Kongoresa får Britta, då nio år, följa med, men bara för att bli lämnad på en internatskola för svenska barn tillsammans med sin syster, en sjuåring som aldrig har varit skild från sina föräldrar. Fast loven tillbringar de "hemma" på missionsstationen.

Ny viloperiod, en tid i fosterhem och sedan barnhemmet på nytt - Brittans liv fortsätter i väl inkörda hjulspår ...

Att lämna barnen för att åka ut och missionera var inte ovanligt på den tiden. Svenska missionsförbundet hade två barnhem på Lidingö för de utsändas barn. Där fick de mat, kläder och praktisk omvårdnad och personalen gjorde så gott de kunde, men de var före detta missionärer och visste inte mycket om barn, säger Britta.

- På den tiden tillskrev man inte barn känslor som saknad och längtan och man förstod absolut inte vad ett relationsbrott kan betyda. Hade barnen det materiellt bra så var det nog. I dag är det annorlunda.

Hon vill emellertid inte lasta sina föräldrar. De gjorde vad de trodde var bäst, det förstår hon. Men det betyder inte att det blev bra.

Tvärtom. För hennes föräldrar blev det ett livslångt trauma och för barnen fick separationerna stora konsekvenser.

I dag kan Britta delvis förstå kraften i föräldrarnas kallelse. Det var den tidsandan som rådde. Det handlade om Sverige i världen - landet hade ett uppdrag att hjälpa folk som levde i misär och samtidigt visa dem vägen till Gud.

- Människor med patos finns fortfarande, men nu för tiden jobbar de antagligen i Sidas regi, säger hon.

Resultatet av alla separationerna blev emellertid en trasig familj. Britta har räknat ut att de fem endast hade bott under samma tak i ett och ett halvt år. För övrigt hade de varit spridda. Vi kände inte varandra, säger hon. Inte vi syskon heller. Alla gick omkring med stark ångest och skuld.

- Mamma ville ha vår förlåtelse, men sådant går inte att förlåta. Man kan bara försonas med att det blev som det blev, konstaterar hon.

Till slut orkade inte Britta mer. Hon ville ha en familj, ville hitta sina syskon. Det blev en terapiresa som har varat i tjugo år. Det man gjorde mot oss och andra missionärsbarn går inte att försvara, anser hon, men samtidigt måste vi förstå att det var annorlunda då. Vi får inte döma efter vad vi vet i dag.

- Föräldrarna handlade inte av illvilja. Det fanns ett tryck på dem, en förväntan att de skulle åka ut i världen. De ville så mycket och de gjorde också mycket bra.

Det insåg Britta inte minst när hon och hennes syster med makar reste tillbaka till Kongo för några år sedan.

- Det var det bästa jag har gjort. Många mindes mamma och pappa och vittnade om hur mycket de hade betytt för befolkningen där. De ville också veta hur vi hade haft det under tiden, ville veta om det hade varit smärtsamt för oss barn.

Hur mår ni i dag?

- Naturligtvis skulle jag ha velat växa upp i en vanlig familj men utifrån våra odds tycker jag ändå att vi syskon har klarat oss bra, förklarar Britta. Och genom det ger vi en plattform för våra barn. Att slippa bitterhet och hat har varit det primära.

Skulle du kunna lämna dina barn?

- Aldrig! Men nu vet vi ju mycket mer om vad som händer när barn skiljs från sina föräldrar.

Britta återknöt också kontakten med Anna-Lisa många år senare och det visade sig att hennes barnsköterska hade hållit reda på sin

skyddsling i alla år.

- Det var gott att veta att hon aldrig hade övergivit mig, att hon hade bett för mig varje dag. Hon var min känslomässiga kontakt fram till sin död, samtidigt som jag försökte vara en god dotter åt min egen mor.

Det finns dock ett kapitel kvar - båda föräldrarna skrev dagböcker och hade en omfattande korrespondens.

- 70 års läsning från deras liv, säger Britta.

Det var nära att allt hade gått upp i rök. Hennes mamma tänkte bränna alla papper, ville inte att barnen skulle läsa och kanske döma, men syskonen lyckades rädda samlingen. Fast den ligger fortfarande kvar i sin låda. De tre har ännu inte varit mentalt mogna att möta den sorg och den övergivenhet som finns i dem.

- Men en dag, säger Britta, en dag ska vi läsa tillsammans.